

БАҒАНЫҢ ЖАСАНДЫ ТҮРДЕ КӨТЕРІЛУІНЕ ЖОЛ БЕРІЛМЕЙДІ

Елбасының Премьер-министр Серік Ахметовпен және Ұлттық Банк төрағасы Қайрат Келімбетовпен кездесуі

— Қазақстан валютасын девальвациялау туралы шешім қарапайым азаматтарға жағымсыз әсерін тигізбеуге тиіс. Енді бағаның жасанды түрде көтерілмеуін қадағалап, валюта айырбастау пункттеріндегі алысатарлықтың жолын кесу ерекше маңызды. Барлық деңгейдегі өкімдер осыны бақылап, ал тиісті мемлекеттік органдар ұдайы мониторинг жүргізуге және қалыптасқан экономикалық жағдайда алысатарлықпен айналысқандарға қатысты лицензиясынан айыруға дейінгі ең қатаң шараларды қабылдауға тиіс. Қазіргі уақытта ұлттық валюта бағамының шегі белгіленген деңгейде болып, экономикамыздың игілігіне қызмет етуі үшін барлық қажетті шараларды қабылдаған жөн, — деді Нұрсұлтан Назарбаев.

Ұлттық Банк төрағасы алты ай бойы әлемдік экономика ахуалына және теңгенің өзге елдердің валюталарына қатынасын талдау жөнінде жұмыс жүргізілгенін атап өтті.

— 2009 жылы ақпанда қол жеткізілген әлеуетіміздің арқасында экономикамыздың бәсекеге қабілеттілігі артты. Біз жақсы нәтижелерге жеттік, бірақ 2012–2013 жылдары әлеуетіміз біртіндеп азайды, өйткені өзге дамушы елдердің валюталары Америка долларына қатынасы жөнінен әлсіреді. Бүгінде көптеген инвесторлар дамушы нарықтардан кетіп жатыр. Шетелдік капитал дамыған нарықтарға ауысуда. Біз Түркия, Бразилия, Ресей елдеріндегі ахуалдың үлкен өзгеріске түскенін көріп отырмыз. Жалпы, бұл — биылғы үрдіс. Сонымен қатар Ресей рубліне қатысты да айқын емес тұстар бар. Орталық банк рубльдің еркін қозғалысын білдіретін инфляциялық шектеуге көшкенін жариялағандықтан, біз ресейлік валютаның бағамы бір долларға шаққанда 35 рубльге жеткенін көріп отырмыз. Бұл тұстағы жағдай әлі де толық айқын емес, — деді К.Келімбетов.

Сондай-ақ, Ұлттық Банк төрағасы төлем балансындағы өзгерістерді атап көрсетті. 2013 жылы ағымдағы есеп-шот сальдосы оң деңгейде болғанымен, ол алдыңғы жылмен салыстырғанда төрт есеге төмендеген.

— Бізде импорт экспорттан жылдам өсуде. Импорттың мұндай тез өсу қарқынын болдырмау үшін, бір долларға шаққанда 145–155 көлемінде болған теңгенің бұрынғы шегі өзін-өзі сарқығандықтан, біздің тарапымыздан валюта бағамына түзетулер енгізілді. Бүгінде біз бағамның 20%-ға өзгеруі және долларға шаққандағы теңгенің көрсеткіші 3 теңге төңірегіндегі ауытқумен 185 болуына қол жеткізу — тау орта-мерзімді перспективада Қазақстан экономикасына қажетті, теңбе-тең және бәсекеге қабілетті валюта бағамы деп санаймыз. Сондықтан Ұлттық Банк басқармасы тиісті шешім қабылдады, біз оны дер кезінде жасалды деп есептейміз. Бұрынғы бағамды ұстап тұру үшін біз маусым-тамызда ұлттық резервтен — 2,7 млрд. доллар, ал қазіргі уақытта бағамның өзгеруіне қатысты түрліше баға берілуде. Көпшілігі бағам 20%-ға өзгерді, демек барлық тауардың

бағасы да екі-үш есе өсуі тиіс деп ойлайды. Сол себепті кеше Үкіметпен және облыстар өкімдерімен бірлескен отырыс өткіздік, онда біздің алдымызға ең басты міндет — инфляция деңгейін 6–8% шегінде қамтамасыз ету талабы қойылды. Бұл орындалатын міндет деп ойлаймын. Мысалы, 2009 жылы инфляция деңгейі 6–7%-дан асқан жоқ. Бұл үшін бізде оны ұстап тұрудың барлық амалы бар, — деді Ұлттық Банк төрағасы.

Премьер-министр Серік Ахметов Үкімет пен сарапшылық қауымдастықтың 2014 жылы Қазақстанда ғана емес, Ресей, Қытай және өзге де дамушы мемлекеттердің экономикалық ахуалында біртұтас айқын емес тұстар болғанын сезінетінін атап өтті.

— Қазір әлемдік экономикада қалыптасқан ахуалды ескере отырып, Ұлттық Банк жүргізген девальвация қажетті шара болды деп есептейміз. Бұл еліміздің экономикасының макроэкономикалық көрсеткіштерін кейбір бағыттар бойынша жақсартуға

мүмкіндік береді. Сөз жоқ, экономика өсімі биыл да жалғасады. Инфляция жоспарланған шекте болып, ортамерзімді кезеңде 6–8 пайызды құрайды. Бұл ұшжылдық бюджетке де солай көрсетілген, — деді С.Ахметов.

Премьер-министр сауда нүктелерін тауарлық өнімдермен үздіксіз қамтамасыз ету, айырбас пункттері, жанар-жағармай құю стансалары және базарлармен қоса барлық бағыттар бойынша күнделікті мониторинг жүргізу мәселелері жөнінде үлкен кеңес өткізілгенін хабарлады. Оған қоса тұрақтандыру қорларын тиімді пайдалану ұсынылды.

Үкімет басшысы бүгінде мұнай өнімдерінің әлеуметтік маңызды түрлері — АИ-92, АИ-80 бензині мен дизель отыны бағасын 30–45 күн бойы көтермей сатуға қажетті жанар-жағармай елдің қоймаларында жеткілікті екенін де айтты. Соған байланысты С.Ахметов аталған жанар-жағармай түрлерінің бағасын көтеруге еш себеп жоқ деген пікірін білдірді.

С.Ахметов тұрғындардың

айрықша мұқтаж санаттарын «әлеуметтік нанмен» қамтамасыз етуге қажетті барлық ресурстар бар екенін айтты.

— Әлеуметтік маңызды бар тауарлардың 35 түріне қатысты келесі аптада шешім қабылданып, баға мәнінің минималдық шегі белгіленеді. Қазір түсіндіру жұмыстары жүргізіліп жатыр. Жергілікті жерлерде өкімдер осы саладағы тұрақтылықты қамтамасыз етеді, — деді Премьер-министр.

Сонында Мемлекет басшысы алаңдауға негіз жоқ екенін қазақстандықтарға түсіндіру қажеттігін айтты.

— Бұл — әрқайсысында 10–40 мың адам жұмыс істейтін біздің кәсіпорындардың экономикалық жағдайын жақсартуға бағытталған таза қаржылық шаба. Экономикамыз қосымша табыс көреді, бұл оның өрі қарайғы өсіміне жолын ашады. Бұл шешім осы мақсатпен қабылданды. Сондықтан, ешқандай дүрлікте жоқ бермей, алыс-тарлықтан алдын дер кезінде кесу керек, — деді Нұрсұлтан Назарбаев.

ҚР ҰЛТТЫҚ БАНКТИҢ БАСПАСӨЗ ХАБАРЛАМАСЫ

«Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі» туралы ҚР Заңына сәйкес Ұлттық Банктің мақсаты — Қазақстан Республикасындағы баға тұрақтылығын қамтамасыз ету.

Сонғы жылдары айырбас бағамының ел экономикасы үшін маңыздылығын ескере отырып, Ұлттық Банк 1 АҚШ долларын 150–155 теңге аралығында ұстады. Өз кезегінде бұл экономикалық және қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. Өткен жылы елімізде Жалпы ішкі өнімнің көлемі 6 пайызға артып, инфляция 4,8 пайызға кеміді. Бұл ретте Қазақстан экономикасының ғаламдық экономикамен тығыз байланысты екенін ұмытпаған жөн. Сондықтан да Ұлттық Банк әлемдік қаржы және тауар рыноктарындағы жағдайды қаперден шығара алмайды.

Біріншіден, жетекші дамушы елдердегі жағдай. АҚШ-тағы «сапалық жұмсару» бағдарламасына сәйкес, қаржы дамушы елдерден дамыған елдерге ағылады. Бұл осы елдердің валютасына қысым жасаумен жалғасты. Нәтижесінде әлемдік экономиканың кейінгі дамуындағы белгісіздіктің әсерінен әлемдік қаржы және тауар рыноктарындағы өзгерістер артты.

Екіншіден, ресей рублі уақыт ілгері озған сайын күнсызданып барады. РФ Орталық банкі рубльді еркін айналымға жіберді. 2013 жылы ол АҚШ долларына деген курсы бойынша 7,1 пайызға әлсіреді. Үстіміздегі жылы да рубльдің әлсіреуі жалғасуда. Үшіншіден, бұл ҚР төлем балансының жағдайы. Ағымдағы

операциялардың жағымды болуына қарамастан, пайдаланылатын тауарлардың импорты есебінен импорт өсуде. Төртіншіден, спекулятивті операциялардың өсуінің әсерінен ҚР экономикасында девальвациялық күту процесі жоғарылады. Бесіншіден, болашақта инфляцияны 3–4 пайызға төмендету үшін Ұлттық Банк инфляциялық шектеуге өтуді жоспарлап отыр, ол деңгейіміз — айырбас курсының қатаң қадағалауынан бас тарту.

Теңгенің айырбас курсының сыртқы бәсекеге қабілеттілігін орнына келтіру, ҚР экономикасы сыртқы сауда балансын және отандық тауарөндірушілердің бәсекеге қабілеттілігін қолдау — Ұлттық Банк валюталық саясатына өзгерістер енгізуді қажет етеді.

Еліміздің Ұлттық Банкі ақпанның 11-нен бастап теңгенің бұрынғы деңгейін сақтап тұрудан, валюталық интервенциялардың көлемін азайтудан, теңгенің айырбас курсының құру процесіне араласудан бас тарту туралы шешім қабылдады. Ұлттық банк теңге курсының жаңа бағамы 185 АҚШ доллары төңірегінде болады деп есептейді.

Ұлттық Банк қазіргі валюталық операциялар режиміне ешқандай тосқауыл қоймақ емес. Биылғы жылдың 11 ақпанынан бастап Ұлттық Банк айырбас пункттеріндегі шетел валютасын теңгеге сату-сатып алу бойынша АҚШ долларына — 2 теңге; Еуроға 3 теңге шегінде дәлізді белгіледі.

ЖАҒДАЙ ТҰРАҚТЫ БАҚЫЛАУДА БОЛАДЫ

Теңгенің АҚШ долларының жаңа бағамына байланысты кеше облыс өкімі Қырымбек Көшербаевтың төрағалығымен жиын өткізілді.

Жиында облыс өкімінің орынбасары Наталья Годунова АҚШ доллары бағамының көтерілуі себебі мен шетелдік валютаны сату және сатып алу бағасын қалыпты ұстау бойынша жасалып жатқан жұмыстар жайлы тарапын айтып берді.

Ұлттық Банктің облыстық филиал директоры Ернар Жұмабековтің мәлімдеуінше, екінші деңгейдегі филиалдарында шетелдік валюта бағамының қоры жеткілікті. Аймақ басшысы Ернар Жұмабековке жергілікті жердегі валюта айырбастау пункттерінде АҚШ долларын айырбастау мен сатып алу дәлізінде ауытқулар орын алмауын қадағалауды тапсырды. Ондай оқиғалар орын алған жағдайда лицензиясы қайтарылып алынатындығын ескертті.

Аймақ басшысы облыс өкімінің орынбасары Рәзақұл Нұртаева және ауылшаруашылық басқармасы басшылығына тұрақтандыру қоры мен әлеуметтік дүкендердегі азық-түлік қорын қамтамасыз етуді, кәсіпкерлік туризм басқармасы мен «Байқоныр» ӘКК және аймақтық кәсіпкерлер палатасына күнделікті тұтынатын тауарлар бағасының күрт өспеуін қадағалауды жүктеді.

Қала мен аудан өкімдері күнделікті тұтынатын тауарлар бағасының тұрақты болуына бақылау жүргізуді тапсырды.

Өткен сәйсенбіде ҚР Премьер-министрі Серік Ахметовтің төрағалығымен өткен Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамыту мәселелері қаралды. Секторлық режимде өткен отырысқа облыс өкімі Қырымбек Көшербаев қатысты.

● СЕКТОР

МӘДЕНИЕТ САЛАСЫНЫҢ ҚОРДАЛАНҒАН МӘСЕЛЕЛЕРІНЕ АРНАЛДЫ

Күн тәртібіндегі мәселе бойынша ҚР Мәдениет және ақпарат министрі Мұхтар Құл-Мұхаммед хабарлама жасады. Министр өз хабарламасында мәдениет саласының қордаланған мәселелеріне жеке-жеке тоқталды. Оның айтуынша, бүгінгі таңда заман талабына сай ғимараттардың болмауы театрларымыздың басты проблемасы болып отыр. «Театрларымыздың бүгінгі күндегі басты проблемасы — оларға арнап салынған заман талабына, биік өнердің биік талабына сай ғимараттардың жетіспеушілігі. Тіпті, бізге Кеңес заманынан мұра болып қалған 34 театрдың 21-і ғана типтік ғимаратта орналасқан болатын. Қалғандары XIX ғасырда немесе XX ғасыр басында түрлі мақсаттарға арналып салынған әр алуан ғимараттарда орналасқан. Мәселен, 1983 жылы ашылған Шымкенттегі қуыршақ театрына 1991 жылы салынған Никольск шіркеуінің ғимараты берілді және театр әлі күнге дейін сол ғимаратта отыр», — деді министр.

Оның атап өтуінше, Тәуелсіздік жылдары 20 жаңа театр ашылды, оның төртеуіне заман талабына сай жаңа ғимарат тұрғызылған. Дегенмен, облыстық, типтік кейбір астаналық театрлар ортаңғы ғимараттар әлі күнге дейін сын көтермейді. Сондай-ақ, ол өңір өкімдеріне спецификасы, ерекшелігі көп, сахналық параметрлері, акустикасы сияқты айрықша талаптары болатын жаңа театр ғимараттар осындай міндеттерге сай болса екен деген тілегін жеткізді. Сонымен бірге министр облыстық театрлар үшін үнемі күн тәртібінен түспей келе жатқан өзекті

мәселелердің бірі өртістерді баспамен қамту болып отырғанын баса айтты. Соңғы екі жылда біртұтас облыстық театрларға бірде-бір пәтер бөлінбеген.

Театрлардағы қалр, әсіресе Қазақстан театрларында режиссер мамандығының жетіспеушілігі жайында атап айтқан министр бүгінде тоғыз бірдей өңірлік театрдың бас режиссерсіз жұмыс істеп жатқанын, өңірлерге барып жұмыс істеуге

Өртіс еңбектері жанып, атак-данқы елеңіп жатса — олардан бақытты адам жоқ. Сондықтан осы мемлекеттік құрметті атақтарды бұрынғы жүйеміз «Еңбек сіңірген өртіс» және «Халық өртісі» дегенді қайта жаңғыртып, оны өздеріне беру керек», — деді ол.

Сонымен қатар Қазақстанның Халық өртісі әлемдік бәсекеге қабілетті мәдени длілі қалыптастыру үшін ең бірінші қалр

дайын режиссер жоқ емес, бірақ оларға жағдай жасалай отырғанын, яғни, облысқа жаңа келген маманға баспана, лайықты жалақы, облыс басшылары тарапынан қолдау, ынта-ықылас керектігін жасырмады. Театр қызметкерлерінің айлық-жалақыларының да өзге мамандық иелеріне қарағанда әлдеқайда төмен екендігі айтылды.

Жалпы, Қазақстан Үкіметі өз отырысында барлық облыс өкімдерінің қатысуымен тұңғыш рет отандық театрларымыздың көкейкесті проблемаларына арналған арнайы жиынын өткізіп отырғаны белгілі. Осы орайда ҚР Мәдениет және ақпарат министрі Мұхтар Құл-Мұхаммедтің айтуынша, алдағы уақытта рет-ретімен ұлттық мәдениетіміздің басты салалары театр, кино, кітапхана мен мұражай істеріне арналған Үкімет отырыстары өткізіліп, саладағы қордаланған мәселелер талқыланды. Сонымен қатар, оларды шешудің жолдары қарастырылатын болады. «Міне, осындай талқылаулардың негізінде еліміздегі Мәдени саясаттың 2030 жылға арналған жаңа тұжырымдамасы жасалатын болады», — деді министр.

Басқосуда сөз алған Қазақстан театр қайраткерлері одағары төрағасы, Қазақстанның Халық өртісі Тұңғышбай Жамаңкүлов өртістерге мемлекеттік құрметті атақтарды бұрынғы жүйеміз беруді ұсынды. «Мәдениет пен өнер адамдары қашанда ел арасында беделді болып, халық сүйіспеншілігіне бөлену үшін жанын сала қызмет етеді. Олардың бизнесмендер секілді ақшалары мен жиған-тергендері болмайды.

мәселесі алғышарт болуы керек екенін айтты. Елімізде өнер саласындағы оқу орындары студенттерді оқытуда қатардан қалып жүрмесе де, білім ошағын бітірген жастардың, мамандардың жұмысқа орналасу, сол өңірлерде тұрақтап қалуы сынды мәселелермен бетпе-бет келгенде қауқарлық таныта алмай отырғанын баса айтты. Мұны білетін жастар Астана мен Алматыны айналасына, той-томалақ, теледидар, киноны жағалап, бос жүретінін, есесіне жергілікті театрлар маман тапшылығын тартып, шығармашылық өнер мен кәсіби қойылымдар жасауда әлсіздікке бой алдырып жүргенін ашына айтты, осы орайда мәдениет саласына маман даярлайтын жоғары оқу орындарын ҚР Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді.

Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бөлінетін қаржының да жеткіліктісіздігін тілге тиек етті. Мәжілісті қорытқан Үкімет басшысы Серік Ахметов: «Бүгін Үкімет отырысында аймақтық театрларды дамытуға байланысты жақсы әрі қажетті өңгіме болды. Орынды ұсыныстар айтылды. Оны Мәдениет және ақпарат министрлігінің қарамағына өткізу керек деген ұсынысын жеткізді. Отырыс барысында сондай-ақ сала мамандары қойылымдарға бө

АГРОВИДІРІСТІК КЕШЕННІҢ КЕЛЕШЕГІ

Кеше “Бастау” бизнес орталығында облыс әкімі Қырымбек Көшербаевтың төрағалығымен “Нұр Отан” партиясы облыстық филиалы саяси кеңесінің кеңейтілген отырысы өтті. Оған аумақтық партия филиалдары, үкіметтік емес ұйымдар өкілдері қатысты.

Елбасының дәстүрлі Жолдауын талқылауда, елдің 2050 жылға дейінгі жана бағдарын халыққа түсіндіруде игі бастамаларға белсенді араласатын нұрталдықтарға үлкен жауап жүктеліп отыр. Бүгінгі басқосуда Жолдауда көрсетілген агроөндірістік кешенді инновациялық бағытқа көшіру бағдары кеңінен талқыланды. Саяси кеңес отырысында сөз сөйлеген аймақ басшысы өткен жылы межеленген іс-қимыл жоспарының жүзеге асқанын, бастауын Елбасы Жолдауынан алатын 2014 жылға арналған іс-қимыл жоспары жасалғанын айтты. Ел дамуының басты стратегиясымен үндесетін, сондағы қағидаттарға сәйкес келетін жоспар бойынша аймақ экономикасын дамыту, тұрғындардың әлеуметтік жағдайын жақсарту көзделген. Аталған құжат жыл ішінде атқарылатын толымды тірліктерге негіз болады.

Еліміз ауыл шаруашылығы өнімдерінің ірі аймақтық экспортерлерінің біріне айналу үшін аграрлық ғылымға жетілдіру мақсаты тұр. Осы бағытты жүзеге асыру үшін аумақтық бағдарламалар әзірленбек. Тауар өндірушілерге лизинг арқылы ірі кара, қой және жылқы аяу үшін инвестициялық жоба дайындау, іске асырылады. Аймақ басшысы өңірдің басты дақылы — күріш өндірісін ғылыммен ұштастыру туралы ойлармен бөлісті.

Өңірдегі күріш өндірушілер мен өңдеушілердің жай-күйі туралы Қазақстанның Еңбек Ері Абзал Ералиев те айтты. Өткен жылы рекордтық өнім жинаған Сыр диқандары шаруаларының дөңгелепін кетугіне зор қолдау көрсетілді. Күріш шаруашылықтарының кәсіргі жағдайын осыдан 10-15 жыл бұрынғы жағдаймен салыстыруға да болмайды. Халықаралық стандартқа сай өнім шығарғанда ғана оның бәсекелестікке төтеп бере алатынын тауар өндірушілер жете түсінді.

Саяси кеңес отырысында Күріш ҒЗИ ғалымы, ауыл шаруашылығы ғылымының кандидаты Сәуле Байбосынова ғылымға сүйенбей күріштің экспорттық әулетін көтеру мүмкін еместігін айтты. Сыр маржанының өміршеңдігі мен өнімділігін арттыру үшін атқарылатын жұмыстардың ауқымы зор. Институт шығарған сорттар өңірдің қатал климаттық және топырақ жағдайына бейімделген.

Арал өңіріндегі ағайынның атақесібі — балық шаруашылығының өркендеуі халықтың бақуатты тірлігін қамтамасыз етеді. Балық консорциумының төрағасы Әділбек Әйімбаев балық шаруашылығындағы кәсіргі қалыптасқан жағдайға шолу жасады. Сондай-ақ “Дипломмен — ауылға!” бағдарламасы аясында еңбек етіп жатқан жас мамандар Аяғөз Дәліева, Әсет Сүмбетов өз пікірлерін ортаға салды.

Саяси кеңес отырысында айтылған ұсыныстар негізінде шешім қабылданды. “Нұр Отан” партиясы Елбасы Жолдауының негізгі бағыттарын саралауда партия мүшелерінің білім-білігін, өмірлік тәжірибесін пайдаланып, түсіндірме жұмыстарын жалғастыра бермек.

Гүлжаз ТЕЛЫМАН.

● ЕЛАЛДЫНДАҒЫ ЕСЕП

— Елбасымыздың биылғы жылы «Қазақстан жолы — 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Жолдауы еліміздің тұрақты дамуын қамтитын шаруашылықтың барлық саласына соны серпін беретін, халқымыздың жарқын келешегі мен игілігін көздейтін шын мәніндегі тарихи құжат, — деп сөз бастаған әкім аудан аумағындағы атқарылған ауқымды істер мен алдағы атқарылар міндеттерді егжей-тегжейлі баян етті.

Сыр елі — ежелден егіннің ебін, түліктің тегін танитын шаруақор ел. Күріш фабрикасы атанған Сырдария ауданының Сыр аймағындағы орны өз алдына бір төбе. Өткен жылы осы аудан диқандарының өзгелерден мерейлері үстем болып, жылдыздары жанды. Аудан аумағында 17920 гектар жерге Сыр салысы егіліп, оның әр гектарынан 51,5 центнерден ақ маржан жиналып, аймақтың көш басына шықты. Сырдариялық Абзал Ералиев Қазақстанның Еңбек Ері атағын еншіледі.

Өткен жылдың желтоқсан айында ауданда инвестициялық бизнес форумының өткізілуі де тектен-тек емес. Бизнес форумға Ресей мемлекетіндегі күріш ғылым-зерттеу институтының мамандары қатысып, меморандумдарға қол қойылып, күріш класстерін дамыту жөніндегі мәсе-

лерді дамыту» бағдарламасы негізінде аудан аумағында экономикалық және әлеуметтік жағдай жақсарған. Саралап айтар болсақ, аудан халқының 93 пайызы таза ауыз сумен қамтамасыз етілген. Сондай-ақ, аудандық маңызы бар жолдарды орташа жөндеу күрделі жөндеу бағытында жергілікті бар. Көптеген ауыл жолдары жөндеуден өткізілсе, «Теренөзек-

тәлімді төрбие алу. Бір айта кетер жайт, 1-ші және 2-ші сынып оқушылары толықтай ыстық тамақпен қамтамасыз етілсе, 2014-2015 жылдары 3-ші және 4-ші сынып оқушылары да қамтылмақ. Мектеп оқушылары тегін оқулықтармен қамтамасыз етіліп отырса, балалардың жазғы тынығулары да жолға қойылған. Ал, денсаулық сақтау саласына ке-

мезгілде 250 адамды қабылдайтын аудандық емхана құрылысы пайдалануға беріліп, «Шіркейлі» ауылындағы құны 76 млн. теңге тұратын дәрігерлік амбулатория құрылысы басталмақ. Ал, облыстық бюджет есебінен С.Сейфуллин ауылы мен Інкөрдария ауылы клубтары биылғы жылы пайдалануға берілер болса, Қоғалыкөл, Ақжарма ауылдарындағы дәрігерлік амбулатория құрылыстарының жобалық-сметалық құжаттары дайындалып, мемлекеттік сараптамадан өткізіледі. Сондай-ақ, Теренөзек кентіндегі орталық аурухана ғимаратын күрделі жөндеуге 63,4 млн.теңге қаржы қаралып отыр. Айтқандай, биылғы жылы ауыз су қызметтерінің құнын субсидиялау мәселесі өз шешімін тапты. Бұған облыстық бюджеттен 53 млн. теңге субсидия бөлініп, нәтижесінде аудан тұрғындары толық бойы таза ауыз сумен қамтамасыз етілмек.

Жарысөзге облыстық мәслихат депутаты, Қазақстанның Еңбек Ері А.Ералиев, аудандық мұражай директоры А.Бақтиярова, еңбек ардагері 3.Сыздыкова, ауданның құрметті азаматы М.Сақтапов, студент А.Сағындықова, «Нұр Отан» жастар қанатының атқарушы хатшысы Т.Садақбаевтар шығып сөйлеп, ой-пікірлерін ортаға салды. Аудан тұрғындарының ұсыныс-пікірлеріне аудан әкімі тұшымды жауап беріп, тұрғындардың айтқан толғақты мәселелерінде өз шешімін табатындығына сенім білдірді.

Ауданның мәдени өмірі де жаналықтарға толы. Биылғы жылы Қазақстан және КСРО Халық әртісі С.Майқанованың 100 жылдығы тойланбақ.

Аудан әкімі Ф.Қазантаев аудан аумағында өткен жылы алынған асуларды айттып қана қоймай, биылғы жылы шығар бәлестерді де баян етті. Басты-бастыларын нақтылай айтар болсақ, биыл республикалық бюджет есебінен Теренөзек кентіндегі бір

жанына облыс әкімінің орнын басары Н.Әлібаев қорығында сөз сөйлеп, Елбасы Жолдауынан туындайтын міндеттерді саралмақ.

Еркін ӘБІЛ.
Сырдария ауданы.

Облыс әкімі инвесторларды қабылдады

Аймақ басшысы Қырымбек Көшербаев «Polyard Petroleum International Group LTD» компаниясының өкілдерін қабылдады. Қабылдауда компания президенті Лай Эрик өзі басқаратын кәсіпорының мұнай саласына инвестиция салуға ниетті екендігін жеткізді. Инвестор еліміз бен облыстың даму көрсеткіштерін жасақ таныс екендігін, өңірдің болашағын жоғары бағалайтындығын айтты.

Бұл, өрине, өткен жылы өткізген көс бірдей инвестициялық форумының жемісі. Биыл тағы осындай екі форум өтеді. Тараптар өрі қарай өрпітестікті дамытып, бірлесе жұмыс істеуге уағдаласты.

Облыс әкімінің баспасөз қызметі.

Еліміздің ертеңі — жастардың еншісінде

Жосалы кенті әкімінің мәжіліс залында «Жас Отан» жастар қанатының кезектен тыс VI конференциясы өтті. Онда аудандық филиалы жанындағы атқарушы хатшысы А.Қозыбақовтың 2013 жылы атқарылған жұмыстарының есебі тыңдалды. Жылға аудан әкімінің орынбасары Ә.Қошпақов қатысып, сөз сөйледі. Елбасы Н.Ә.Назарбаевтың «Қазақстан жолы — 2050: Бір мақсат, бір мүдде, бір болашақ» атты Қазақстан халқына арнаған Жолдауынан туындайтын міндеттерге тоқталып өткен ол «Қазірде еліміз әлеуметтік-экономикалық жағынан өсіп келеді. «Қазақстан-2050». Стратегиясы барлық саланы қамтиды және үздіксіз өсулі қамтамасыз етеді. Бүгінде біздің мемлекетіміз 30 елдің қатарына кірулі мақсат етіп отыр. Осы мақсат-міндеттерін орындайтын болашақ жастар — сіздерсіздер» деген ол жастарға шақыру салды.

Күн тәртібіндегі мәселе бойынша А.Қозыбақов «Жас Отан» жастар қанатының 2013 жылы атқарған жұмыстарының есебін беріп, алдағы 2014 жылы атқарылатын міндеттерге тоқталды. Ол өз есебінде «Дипломмен — ауылға!», «Жастардың қарлдық резерві», «Стоп, қылмыс» жобалары бойынша атқарылған жұмыстарды егжей-тегжейлі баян етті.

Есепті жимында «Жас Отан» жастар қанатының белсенді мүшелері: «Жыраулар үйінің» маманы А.Іскендіров, салауатты өмір салтын қалыптастыру кабинетінің психологы К.А.Алданазарова, аудандық емханының фельдшері Н.Зиялиұлы өз ой-пікірлерін білдірді. «Нұр Отан» партиясы аудандық филиалы төрағасының бірінші орынбасары Р.Раева Елбасы Жолдауынан туындайтын міндеттерге тоқталып өтті. Басты құжатты жана форматта насихаттау жұмыстарын ұйымдастыруға, белсенді жастар тобын құрып, ауылдық елді мекендерде халықпен кездесу ұйымдастыру қажеттігін ескертті.

«Жас Отан» жастар қанаты облыстық филиалының атқарушы хатшысы Е.Мендібаев сөз сөйлеп, аудандық өрпітестерінің жұмысын әлі де болса жандандыру қажеттігін айтып, «Жастар — ауылға» мобильді топтарын құру қажеттігін ескертті. Келесі сөз кезегін алған «Жас қурылыстар» жасағының жетекшісі С.Жұмабеков облыс әкімінің бастамасымен аймақта жас құрылыстар жасағы құрылғанын, оған облыс бойынша 145 жас тартылғанын айтып, аудан көлемінде жақында ғана ашылған «Жастар саябағында» «Жастар сарайы» салынуы жоспарланғанын жеткізді. Аудан жастарын құрылыс жұмыстарына тарту арқылы жұмыссыздықты азайту қолға алынбақ.

Жылдың соңына бір топ жас «Жас Отан» жастар қанаты облыстық филиалының Алғыс хаттарымен марапатталды.

«Жас Отан» жастар қанаты аудандық филиалының хатшысы болып А.Қозыбаков қайта сайланды.

Е.АҚАЛМУЛЫ,
Қармақшы ауданы.

СЫР ЕЛІ БАС ҚАЛАСЫНЫҢ САЛТАНАТЫ АРТА БЕРЕДІ

тынайтықшы және су жеткізу қызметтеріне 92 млн. теңге субсидия төленді. Мал шаруашылығының барлық мал басы түрінен тұрақты өсімі бар. «Сыбаға» бағдарламасы аясында 197 млн. теңге 1152 бас ірі кара және асыл тұқымды мал алынып, 13 шаруашылық мал өнімдерін өндіргені үшін 43 млн. теңге субсидия алды. Еңбек нарығындағы жақсы өзгерістер арқасында адамдардың өмір сүру сапасы арта түспек. Еліміздегі жұмыссыздықты жоюды көздейтін сәтті бағдарламалардың «Жұмыспен қамту-2020» Осы бағдарлама аясында 1336 тұрғын тұрақты жұмысқа орналасты. Жыл ішінде 3272 жана жұмыс орны ашылып, жұмыссыздық деңгейі 2012 жылмен салыстырғанда 0,1 пайызға төмендеді. Мемлекеттік атауды көмек алушылар саны 30 пайызға азайып, өз кәсібін ашқан азаматтар қатары 24,3 пайызға артты.

Сыр елінің астанасы қарқынды құрылыс алаңына айналып келеді. Тұрғын үйлер көлемінің өсуі халықтың әл-ауқаты артқандығын көрсетеді. 2013 жылы қаржыландырылған барлық көздері есебінен қалада жалпы ауданы 140 мыңға жуық шаршы метр тұрғын үй пайдалануға берілді. Соның ішінде мемлекеттік бағдарламалар аясында 25 тұрғын үй бой көтеріп, оның 13-і халық игілігіне ұсынылды. Бұл үйлер бір жағынан қаланың сәулетіне сөн қосып жатса, екінші жағынан адамдарға жана бастауна болып

құныта. Осы орайда жыл ішінде 436 қызылордалық қоныс тобын тоялғаннан ашап өту керек. Өткен жылдың тағы бір жақсы жана-лығын айта кетуге болады. Қала басшылығы облыс орталығындағы апатты жағдайдағы үйлер мәселесінде кезең кезеңімен шешуді бастады. Титов қыстағындағы апатты жағдайдағы үйлер көптен көтеріліп келе жатқан мәселе. Қаланың көркін бұзып тұрған мұндай үйлерге қатысты қозғалыс басталғаны қала тұрғындарын қуанытты отырғаны рас.

Облыс әкімінің қолдауымен өткен жылы облыстың төтенше жағдайлар резервінен 208 млн. теңге бөлініп, 24 пәтерлік тұрғын үй салынды.

Қала тіршілігінде коммуналдық саланын алар орны ерекше. Өткен жыл қаланың коммуналдық саласында қарқынды тірліктердің жүргізілуімен айналысқан. Аймақ басшысының қолдауымен тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласына бөлінген қаржы көлемі 2012 жылмен салыстырғанда 2,5 есеге артты.

қаржыға жанадан 20 үлкен сыйымдылықтағы автобус алынды. Жақын арада жұмысқа қосылатын бұл автобустардың ерекшелігі — экологиялық таза, мүмкіндігі шектеулі жандар үшін де қолжетімді. Үстіміздегі жылы қоғамдық көліктер қосымша 100 үлкен сыйымдылықтағы автобустар тоялады.

Қызылорданы қауіпсіз қалаға айналыдыру бағытында кешенді шаралар қабылданды. Осы мақсатта қалалық бюджеттен бөлінген 465,3 млн. теңгеге 31 көшеге

евростандарттарға сай, энергия үнемдейтін жана үлгідегі бағдарламалар, жол белгілері орнатылып, жол сызықтары жүргізілді. Бұған дейінгі жылдарда облыс орталығында қыс мезгілінде қар тазалау жағдайы сын көтермейтін есімде. Ал биылғы жылы тазалық жұмыстарымен айналысатын мекемелерге тұрғындар ризашылығын білдіруде. Бұл да облыс және қала өкімдерінің осы салаға және көңіл бөлуінің нәтижесінде болып отыр. Өйткені коммуналдық мекемелерге жанадан 70 арнайы техника алынған болатын.

Шағын және орта бизнесті дамыту ел экономикасын алға бастырады. Қызылорда қаласында кәсіпкерлер үшін қолайлы жағдайлар жасалуда. Кәсіпкерлікті дамытуға «Бизнестің жол картасы-2020» бағдарламасының панағаты тиолды. Бүгінгі күні жалпы құны 4 млрд. теңгені құрайтын 65 инвестициялық жоба қаржыландырып, 1213 қызылордалық тұрақты жұмысқа орналасты. 2015 жылға дейін бағдарлама аясында жалпы құны 42,3 млрд. теңгені құрайтын 24 инвестициялық жоба іске қосылатын болады. Өткен жылдың өзінде жалпы құны 1,6 млрд. теңгелік «Ақбарыс» ЖШС-ның «Мал барлақылау, ет өндіру цехының құрылысы», «Қайнар» спорт клубы қоғамдық бірлестігінің «Қызылорда қаласында спорттық сауықтыру кешені құрылысы» жобалары іске қосылып, халыққа тұрақты қызмет көрсетуде. Жанадан 65 жұмыс орны ашылды.

Қаланың әлеуметтік саласында да айтарлықтай жақсы жанаалықтар жеткілікті. Өткен жылдың өзінде «Балапан» бағдарламасы аясында 1295 баланы қамтитын 14 балабақша ашылды. Қалаға қарасты бірқатар ауылдарда клуб ғимараттары бой көтерді. Облыс орталығындағы көпқабатты тұрғын үйлер аудаларында 23 балалар спорт алаңы салынып, «Мүз айдыны» іске қосылды. Руханиат өкілдері үшін «Шығармашылық үйі» пайдалануға берілді.

Жоғарыда келтірілген деректер мен көрсеткіштер бұл Қызылорда қаласында өткен жыл бойы жасалған ауқымды жұмыстардың бір бөлігі ғана. Сыр елі бас шаһарының ажары айтылса, дәулетті таси беру үшін қала әкімінің командасы қол жеткен жетістіктерді одан өрі дамыта беретіні сөзсіз.

Бдырыс ТӘЖІЛҰЛЫ.

шаруашылықтардың өз қаржысы есебінен 2964 аналық сиыр мен 169 асыл тұқымды ет бағытындағы бұқа сатып алынған. Облыста мал шаруашылығын дамыту мақсатында «Сыбаға» бағдарламасы аясында жұмыстар атқарылады. Оның жоспарына сәйкес үстіміздегі жылы біздің өңірде 1700 ірі кара малын сатып алу көзделіп отыр.

Шаруашылықтар ауыл шаруашылығы машина-трактор паркін жанаулау мақсатында «Қазроқаржы» АҚ арқылы лизингтік жолмен 136 техникаға қол жеткізді. Өткен жылы «АзовАралАгропром БК» ЖШС 30 дана күріш, 6 шөп оратын жатқалар мен 24 дана шөп тайлағышты құрастырып шығарды. Шиелі кентіндегі мал сою пункті және «Бөген» СДО» ЖШС бойынша 2 жоба іске қосылды. «Дипломмен — ауылға!» жобасы шеңберінде 115,1 млн. теңге көтерме жәрдемақы бөлініп, оған 372 маман қол жеткізді. Сондай-ақ, атамшыл шара барысында 351 маман тұрғын үй алып, бұл мақсатта 861,2 млн. теңге еңгілілген несие берілді.

Шара барысында Ы.Жақаев аттындағы Қазақ күріш шаруашылығы» ғылыми-зерттеу институты» ЖШС бас директорының орынбасары Ибадулла Тәуенов сорттарды жанаарту бағытында жасалып жатқан жұмыстар жөнінде айтты берді.

Әділжан ҰМБЕТ.

ҚЫЗЫЛОРДА ОБЛЫСТЫҚ КОММУНИКАЦИЯЛАР ОРТАЛЫҒЫ ЦЕНТР КОММУНИКАЦИЙ КЫЗЫЛОРДИНСКОЙ ОБЛАСТИ CENTRE OF THE COMMUNICATION OF KYZYLORDA REGION

мың күс өсірілуде. Қазіргі таңда келешекте өңірдісімізмен айналысатын фермерлік шаруашылықтар ұйымдастыруға көңіл бөлініп отыр. Бұл жұмыс «Мүйізді ірі қара етінің экспорттық әулетін көтеру» жобасы бойынша қолға алынуда. Осы мақсатта

«Қазгро» АҚ арқылы 7 жылға 6 пайызбен жеңілдігілген несие беру жолға қойылған. Аталмыш бағдарлама аясында бытыр 73 фермерлік шаруашылықтар құрылды. Осының арқасында 468,3 млн. теңге көлеміндегі жеңілдігілген несиеге және

● ҚЫСҚЫ ОЛИМПИАДА-2014

НОРВЕГИЯЛЫҚТАР ТОП БАСТАП КЕЛЕДІ

Ресейдің Сочи қаласында өткізіліп жатқан қысқы Олимпиада ойындарының кеше бесінші жарыс күні мәресіне жетті. Бүгінгі күнге дейін қаншама медальдар сарапқа салынып үлгерді.

Сонғы деректер бойынша жалпыкомандалық есепте медаль алу жөнінен Норвегия спортшылары көш бастап келеді. Қазіргі таңда олардың үлесінде барлығы 11 жүлде бар. Оның 4-і алтын, 3-і күміс, 4-і қола. Екінші орында канадалықтар келеді, олардың қоржынына 9 медаль (4-3-2) түскен. Үздік үштікті Германия құрамасы 5 жүлдемен (4-1-0) қорытындылап тұр. Ал дүбірлі дола өтіп жатқан Ресей елінің спортшылары барлығы 7 медаль еншілегенімен, жетінші орыннан әріге аса алмай тұрған жайы бар. Өйткені, орыс спортшылары қазірге дейін бар-жоғы 1 ғана алтын алса, 3 күміс, 3 қолаға қол жеткізді. Өкінішке орай, айтулы аламанға 60-қа жуық жастарды үкілеп қосқан біздің еліміздің құрамасы әлі бірде-бір жүлде ала алған жоқ.

Жарыстың алғашқы күнінде, 8 ақпанда скиатлоннан 15 шақырымға жарыс жолына шыққан Елена Коломина мөре сызығын 40-

шы, оның әріптесі Анастасия Слотнова 41-ші болып қиса, тағы бір қазақстандық Татьяна Осипова 57-ші орыннан көрінді. Конькимен жарысуда Дмитрий Бабенко да бабында болмады, ол 5000 метр қашықтыққа сайыста 15-ші орынға өрең қол жеткізді. Сол күні биатлонның спринт түрінен біздің елімізден 4 спортшы қатысқан еді. Алайда, олардың барлығы да алдыңғы лектен көріне алған жоқ. Қазақстандықтар қатарынан Ян Савицкий — 43, Сергей Наумик —

59, Антон Пантов — 80, Диас Кенешев 87-орында болды. Ал тұғырдан секіруде Алексей Пчелинцевке — 46, Марат Жапаровқа 49-орын бұйырды. Фристайл түрінен Дарья Рыбалова мен Юлия Галышеваның көрсеткіштері жүлдеге қол жеткізуден алыс қонды. Келесі жарыс күнінде сайысқа түскен шорт-трек түрінен спортшылар — Айдар Бекжанов пен Денис Никиша 1500 метр қашықтықта бақ сынағанымен, олардың көрсеткіштері көңіл демендерліктей бола қойған жоқ. Осы жарыста 500 метрге бөсекке түскен Инна Симонова да өз жанкүйерлерін қуанта алмады. Конькимен жарыста Роман Креч те жанкүйерлер үмітін ақтамады. Жарыстың келесі күнінде биатлоннан Я.Савицкий, С.Наумик, шана спортынан Елизавета Аксенова, фристайлдың могул түрінен Дмитрий Рейхерд, Павел Колмаков, Дмитрий Бармашов үздіктер қатарында қол созым жақын келіп, орынға орныға алмады.

Қысқы Олимпиада ойындары енді он күннен кейін мәресіне жетеді.

Ө.ТҰРСЫНБЕКҰЛЫ.

ФУТБОЛ ТӨРЕШІЛЕРІН ДАЙЫНДАУҒА МӘН БЕРІЛУДЕ

Сыр өңірінің төрт төрешісі еліміздің белді футбол арбитрларымен бірге Түркияда өтетін оқу-жаттығу жиынына қатысып, біліктіліктерін шыңдап қайтады. Тағы жетеуі өз тәжірибесін еліміздің өзге өңірлерінде өтетін жиындарда арттырады.

Облыстық футбол федерациясы өткізген «дөңгелек үстелде» осы жағымды жаңалық айтылып, бұл бағытта атқарылатын жұмыс барысы сарапқа салынды. Облыстық футбол федерациясының вице-президенті Аскар Серековтің айтуынша, жана футбол маусымы жақындап қалғандықтан, аймақтың төрешілері деңгейін арттыруға мән беріліп отыр.

Федерацияның төрешілік-нұсқаушылық комитетінің төрағасы Ақмал Холматов аймақтағы арбитрлардың мәселесімен таныстырып,

шалғай аудандарда білікті төрешілердің жетіспей отырғанын жеткізді. Оны шешудің жолы ретінде спорт-интернаттарына шалғай ауылдардан жеткіншектерді іріктеп, оларды кішікентайынан төрешілікке баулу керектігіне тоқталды. Оның айтуынша, Сыр өңірінде қыздар төрешілері мүлдем жетіспейді.

Бүгінде Халықаралық дәрежедегі ФИФА ассистенті Серік Жаппасбаев Қызылорда қаласындағы «Жас арбитрлар мектебінде» 18 төреші тәлім алатынына тоқталды. Әлде іріктеу өткізілуде. Айта кетейік, сол 18 төрешінің 11-і Қазақстан футбол федерациясының ұйымдастыруымен өтетін маусым алдындағы әркелі жиындарға қатысуға мүмкіндік алды.

Әліл ТАЛАП.

КҮМІС КӨМЕЙ КҮНСҮЛҮ

Шынашақтай кезінен домбыра шанағы мен көмей үнін үйлестірген Күнсұлу Түрікпен есімі бүгінде барша жұртқа танымал болып үлгерді. Сүлейлердің алтын сынығы Алмас Алматыдан дәріс алып дәстүрлі өншілік пен жыршылық әлеміне келген Күнсұлу бүгінде «Көрғұлы», «Алпамыс», «Қызжібек» эпостық жырларын таңға талмай жатса айтатын сирек талант иесі.

15 ақпан күні, сағат 15.00-де халықаралық, республикалық байқаулардың бірнеше дүркін жеңімпазы К.Түрікпен Қызылорда қаласындағы «Болашақ» университетінде жеке концертін өткізбек. Осы бағдарламаға «Қорқыт құрамасы», Жанат Ермағанбетова, «АрКаз» тобы сияқты танымал өнерпаздар да қатысады.

Жыр бұлағынан сусынданыздар, сырбойылықтар.

Р.ДҮЙСЕНҰЛЫ.

«БИЗНЕСТІҢ ЖОЛ КАРТАСЫ – 2020» БАҒДАРЛАМАСЫ ӨЗ ТИІМДІЛІГІН КӨРСЕТУДЕ

Қазақстанда шағын және орта бизнесті дамыту қолдау Үдемелі индустриалды инновациялық даму мемлекеттік бағдарламасы маңызды бағыттарының бірі болып табылады. Бұл бағытта Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2010 жылғы 13 сәуірдегі №301 қаулысымен бекітілген «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасы қабылданып, өнірімізде бірқатар бағыттарда жүзеге асырылып, облыс кәсіпкерлеріне бірнеше бағытта мемлекеттік қолдау шаралары көрсетілуде. Атап айтқанда:

–пайыздық мөлшерлемені субсидиялау, несиені ішінара кепілдендіру, өндірістік инфрақұрылымды дамыту, валюталық несиелері бар кәсіпорындарды қолдау, кәсіпкерлік әлеуетті күшейту және жобаларды ұйымдастыру және іске асыру үшін мемлекеттік гранттар ұсыну.

Аталған бағдарламаның тиімділігіне келетін болсақ.

Несие бойынша пайыздық мөлшерлемені субсидиялау бойынша 2010-2012 жылдары 94 жоба субсидияланған болса, тек қана 2013 жылы 83 жоба аймақтық үйлестіру кеңесінің шешімімен мақұлданды.

Аталған бағдарламаның шеңберінде, 2010 жылы құрылып, тігін өндірісімен айналысып келе жатқан «Саныраулар оқу-өндірістік кәсіпорын» ЖШС-ның негізгі құралдар алуға бағытталған несиесі субсидияланды. Алынған несие қаражатына кәсіпорын тігін өндірісіне қажетті тігін машиналарын, негізгі құралдар алуға бағыттап және жана 11 жұмыс орынын ашты.

Сондай-ақ, *несиені ішінара кепілдендіру бағыты бойынша* 2010-2012 жылдары 6 жоба ішінара кепілдендірілсе, 2013 жылдың қорытындысы бойынша 17 жоба Аймақтық үйлестіру кеңесімен қолдау тауып өз жұмыстарын бастап кетті.

Берері мол бағдарламаның іске асырылуы облыс экономикасына және кәсіпкерлік әлеуеттің дамуына айтарлықтай өз септігін тигізіп келеді. Атап айтсақ, биылғы жылдан бастап бағдарламаға өзгерістер енгізіліп, ісін жана бастаған жеке кәсіпкерлік субъектілеріне нысаналы гранттар тағайындалып, бірегейлігімен және жаңалығымен ерекшеленетін жана бизнес-идеяларды іске асыру үшін өтеусіз және қайтарымсыз негізде 3 000 000 теңгеге дейін грант қаражаты берілуде. Аталған бағыт бойынша 2013 жылы 14 жоба аймақтық үйлестіру кеңесімен мақұлданды және бірінші болып Қызылорда облысында бағдарлама шапағатын көрген келесі жобалар болып табылады:

Өндіріс саласы бойынша, «Қызылорда қаласында полистирольді пенопласт

бұйымдарын шығаратын өндіріс ұйымдастыру» жобасы. Сондай-ақ, «Тено-полиуретан құю өндірісін ұйымдастыру» жобасы.

Қоршаған ортаны сақтау мақсатында, жобаланған «Құрамында сынабы бар улы-энергия үнемдеуші шамдарды жинау және залалсыздандыру» жобасы.

Аталған жобалардың барлығы Қызылорда қаласының өнеркәсіптік алаңындағы бизнес-инкубаторда орналасқан.

Сондай-ақ, бағдарлама шеңберіндегі тағы бір өзгеріс, «Старт-ап» жобалар компоненті, кәсіпкерлер мүлкін екінші деңгейлі банклерге кепілге қоймай, тек қана 36 пайыз көлемінде өз қаражатын кепілге қойып (*собственное участие*), қалған 66 пайызы мемлекет тарапынан ішінара кепілдендіріледі. Несие 20,0 млн. теңгеге дейін беріледі. Бұл өз кезегінде ісін жанадан бастаған кәсіпкерлерге тиімді болып табылады.

Өндірістік инфрақұрылымды дамыту бағыты бойынша 2013 жылы облысымызда индустриалды аймақ және өнеркәсіптік алаң ұйымдастырылып, сонымен қатар жалпы сомасы 870,3 млн. теңгені құрайтын 4 жобаның, өндіріске қажетті инфрақұрылым жүйелері бойынша құрылыс-монтаждау жұмыстары жүргізілді.

Сыртқы нарыққа өнімін шығарушы кәсіпорындардың валюталық несиелері бар кәсіпкерлерді қолдау бойынша аймақтық үйлестіру кеңесімен 1 жоба мақұлданып, жүзеге асырылуда. Атап айтсақ, «Қуат» ЖШС-ның негізгі құралдар алу жобасы болып табылады.

Қызылорда қаласында және аудандарда «Бизнестің жол картасы – 2020» бағдарламасының кәсіпкерлерді қолдау құралдарын түсіндіру бойынша семинар-тренингтер өткізіліп, 97 рет презентация жасалды.

«Бизнес кеңесші» жобасы аясында 881 тыңдаушы қатысқан 25 тренинг өткізіліп, 7 рет «Ашық есік» күндері ұйымдастырылды. Сонымен қатар, аудандық елді мекендерге бағдарлама шарттарын насихаттау, түсіндірме жұмыстарын өткізу мақсатында кәсіпкерлікті қолдау орталығының мобильді тобы 42 рет сапарға шығып, 557 кәсіпкерге кеңес берілді. Кәсіпкерлерге қызмет көрсету орталығы арқылы жалпы 999 кәсіпкермен жеке тұлға кеңес алды.

Бағдарламаның іске асырылу нәтижесінде 2013 жылдың ІІ тоқсандағы жағдайы бойынша ашылған 4 жұмыс орындарына тартылғандар саны 1408 адамды құрап, бюджетке түскен салықтар 2010 жылы – 1,435 млрд. теңге, 2011 жылы 1,563 млрд. теңге, 2012 жылы 1,655 млрд. теңгені құрады.

Айсауытов Әбжан ағам сонау 1954 жылдан таныс қадір тұтқан ұстазым. Қармақшыда ақырын жүріп анық басқан, ұстаздық етуден жапықпаған мұғалім екеуі болса – бірі, жалғыз болса – соның өзі.

Сабақты түсіндірудегі логикалық ойы, тиянақты тілі, оқушыдан сабақ сұрағанда: «көп сөзді қайтесің, негізгі түінін айтсайшы» – деп тұратын талабы мен өзін тыңдата, сыйлата білетін болмысы оқушының жүрегінен жылы орын алған.

Мектеп қабырғасында мұғалім болып қызмет істегеннің бәрі бірдей ұстаз емес, оның сыныбында сабақ оқығанның бәрі шөкірті емес. Ұстаз деген құрметті атаққа ие болу үшін оқытушының өнегелі өмір жолы, білімділігі мен қатар тәрбиелі, мәдениетті қалпы, айтқанын ұғындыра білетін, тыңдаушысын сүйсіндіріп, өзіне баурап алатын асыл қасиеті болуы шарт.

Әбекен осындай асыл қасиеттерімен ерекшелген, жүзінен жылылық, лебі есіп, жанарынан шауқ сезіліп тұратын, жақын болмауыңа, туыспауыңа қоймайтын ізгіліктің жиынтығы еді. Сыртқы және ішкі жансұлулығымен

АҚСҰҢҚАРДАЙ ЖАНЫ БАР

қатар, ұстамды, асығыстықпен ағат қылық танытпаған, сабырлық пен салиқалылықты пір тұтқан жан.

Жарты ғасыр Әбекенмен ұстаз бен шөкірт, аға мен іні болып сыйласып, жақсы мен жаман, өмір мен заман жайлы пікірталасулар мен сырласуларды бастан кештік.

Екеуара өңгімеде пендешілікпен біреулердің көңілге жақпас қасиеттерін тілге тиек ететіндіз бар ғой. Әбекен сол өңгімені әрі қарай өрбітпейтін. Жақтырмағанда, «сол кісіні онша суаным сүймейді» дейтін де қоятын. Ол кісі топқа қосылып біреулермен бөсекпес, бақталас немесе қарсылас, жақтас болып көрген емес.

Қармақшының ең бір сұлу жігіті – Әбжан Айсауытов ағайымыз айрықша сұлу қыз – Хамида Асқарова апайымызға үйленіп, елу жыл отбасылық сәулемі ғұмыр кешіп, ұл-қыздарының барлығын жоғары білімді, тәрбиелі, өнегелі етіп, Қармақшыда, Алматыда, Қызылордада өзінің бауырмалдығымен, кеңпейілдігімен, қауымшылдығымен ағайын-туыстардың ортасында тамыры тереңге жайылған, тұғыры биік бәйтерекке айналды.

Сол биік бәйтерек – Әбекен өзінің әдеттегі қауымшылдығымен маған әрдайым «Сәпен, біздің үйдің жанынан орын ал, қоныстан», немесе көршідегі бір ұй сатыланым болса, маған – «соны ал», – деп қолға салатын да жүретін. Мұндай қолқасын Әбекен жалғыз маған ғана айтып қойған жоқ, өзімен сыйластығы жарасқан барлық інілеріне айтып жүргендігін білемін.

«Көкке лайық жылдызың болса, елге лайық ұл-қызың бар» елміз. Жарқыраған жылдызымыз – Әбекен ағамның мен айтқан, ел айтқан қадір-

Сәпен АҢСАТОВ,

«Құрмет» орденінің иегері.

«БОЛАШАҚ» УНИВЕРСИТЕТІНІҢ БАРЛЫҚ БІТІРУШІ КУРС СТУДЕНТЕРІНІҢ НАЗАРЫНА!

Сіздерге 2014 жылдың 10 наурызынан бастап **мемлекеттік емтихандар, диплом жұмысын қорғау** басталатынын хабарлаймыз. Өздеріңізбен бірге төмендегі құжаттарды ала келулеріңіз қажет:

1. Жеке тұлға жеткізу көшірмесі.
2. РНН, СІК, үй кітапшасының көшірмесі.
3. Жұмыс орынын анықтама.

Әрбір студент ағамның құжаттармен өз деканаты мен кафедрасына тіркелуі міндетті.

Байланыс телефондары:
8-(7242) 23-45-15, 8-(7242) 20-22-80,
8-(7242) 23-43-93, 8-(7242) 20-22-92.

ЖАРАМСЫЗ ДЕП ЕСЕПТЕЛСІН

Исмаилова Светлана Түлпбергеновнаның атына Қызылорда қаласы, Арай шағын ауданы, Садовая көшесі №6 үйіге берілген салынып біткен құрылысты қабылдау комиссиясының қабылдау актісі (02.12.2009 ж.) жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

Нұрмағамбетова Гульмира Манатбековнаның атына Қызылорда қаласындағы №7 орта мектебін 2003 жылы бітіргені жөнінде берілген ОБ 0998964 аттестаты жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

Абжаппарова Құралай Сериковнаның атына Жалағаш ауданы, М.Шәменов ауылындағы №34 орта мектебін 1992 жылы бітіргені жөнінде берілген А №199911 аттестаты жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

Дүздібаев Нүркеннің атына Арал ауданындағы №19 Жақсықылыш орта мектебін 1992 жылы бітіргені жөнінде берілген А №196854 аттестатының жоғалуына байланысты жарамсыз деп есептелсін.

Облыс орталығындағы жетімдер үйінің тәрбиеленушілері мен мектеп бітіруші тұлғалары арасында «Кәсіпқор» Холдингі коммерциялық емес акционерлік қоғамының өкілдері брифинг өткізді. Оның мақсаты – холдинг қызметімен таныстыру және Атырау қаласындағы мұнай-газ саласындағы мамандарды дайындау және қайта дайындау өңіраралық орталығы «АРЕС Petrotechnic»-тің болашақ ықтимал талапкерлермен кәсіптік бейімдеу жұмыстарын жүргізу.

● БРИФИНГ

БІЛІМ БЕРУДІҢ ЖАҢАШЫЛ ЖҮЙЕСІ

Брифинг барысында өңіраралық орталыққа түсу тәртібі мен ережелері, оқу шарттары мен оның артықшылықтары жайлы ақпараттық түсіндіру жұмыстары жүргізілді. Мұндағы бір ерекшелік – мектеп бітірушілер математика мен ағылшын тілінен тест тапсырып, іріктеудің бірінші турынан өту мүмкіндігіне ие болады. Одан сәтті өткен оқушылар Атырау қаласындағы «АРЕС Petrotechnic» колледжінде канадалық нұсқаушылар өткізетін тәстілеудің екінші турына автоматты түрде өтеді.

Екінші тур Атырау қаласында биылғы 7-28 шілде аралығында өтеді. Онда талапкерлер математика, физика, химия және ағылшын тілі пәндерінен емтихан тапсырады. Ал оқуға қабылданған талапкерлер тікелей қатан іріктеуден өткен және жоғары білікті шетелдік

оқытушылардан білім алу мүмкіндігіне ие болады.

Қазіргі таңда әлемдік деңгейдегі колледж санатындағы «АРЕС Petrotechnic» акционерлік қоғамының алғашқы жобасы саналады. Мұнда холдингтің стратегиялық әріптесі әрі мұнай-газ саласында кадрлар дайындаудағы әлемдік лидер Оңтүстік Альберта (Канада) институты – SAIT Polytechnic-тің жоғары білікті оқытушылары дәріс оқыды.

Аталған оқу орнына түскісі келетін талапкерлер 11 сынып және басқа колледждер мен жоғары оқу орнын бітірушілер болуы мүмкін. Оқу процесінде студенттер ағылшын тілін және мұнай-газ ісінің негіздерін тереңдеп оқып, білетін Foundation бағдарламасын өтеді. Бұл бағдарламаны сәтті аяқтаған жағдайда студент қалаған мамандығы бойынша оқуын жалғастырады.

Біздің анықтама: «Кәсіпқор» Холдинг коммерциялық емес акционерлік қоғамы КР Үкіметінің 2011 жылғы 7 шілдедегі қаулысымен құрылған. Толығырақ ақпаратты «Кәсіпқор» Холдингі KEAK www.Kasipkor.kz сайтынан ала аласыздар.

Бақтыбай БЕРДІБАЕВ.

Меншік иесі:

Сыр медиа

жауапкершілігі шектеулі серіктестігі

БАС ДИРЕКТОР

Аманжол ОҒАРБАЕВ

☎ қабылдау бөлмесі
тел/факс 70-00-36

Сыр Соңғы

Қызылорда облыстық газетінің редакциясы

БАС РЕДАКТОР

Жұматәлі ӘБДІРАМАН

☎ қабылдау бөлмесі 40-02-17

Бас редактордың орынбасары 70-00-43

Жауапты хатшы 70-00-81

бөлімдер:

руханият және ақпарат - 70-00-64, 70-00-73

экономика - 70-00-41, 70-00-68

әлеумет және саясат - 70-00-41

жарнама - 70-00-49, 70-00-52

есеп-қисап - 70-00-39, 70-00-38

заңгер - 70-00-42

компьютер орталығы - 70-00-34

корректор бөлімі

меншікті тілшілер:

Арал, Қазалы:
Жұмабек Табынбаев - 8724 38 2-34-07

Шиелі, Жаңақорған:
Нұрмхан Елтай - 8724 32 4-59-51

e-mail: syrboyl@mail.ru
site: www.syrboyl.kz

Газет Қазақстан Республикасының Мемлекет және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінде тіркелген.
Тіркеу күні №12993-Г, 27.08.2012 ж.

Авторларға қаламасы тапсырыс бойынша төленеді, қолжазба өңделгені және қайтарылмайды. Жарияланатын газеттің үлгісінің көзқарасын білдірмейді. "Ақ" затына қызмет.

Газет редакцияның компьютер орталығында қатталып, "Сыр медиа" ЖШС өз баспаханасында басылды. Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс көшесі, №1

Газеттің таралымына "Қазпошта" - 23-54-51, "Евразия-Пресс" - 27-62-84 жауапты.

Редакция мекен-жайы: Қызылорда қаласы, Сұлтан Бейбарыс көшесі, №1

Таралымы 25063

Тапсырыс № 134